RÅDETS BESLUT

av den 25 januari 1999

om att antaga ett särskilt program för forskning, teknisk utveckling och demonstration om förbättring av den mänskliga forskningspotentialen samt den socioekonomiska kunskapsbasen (1998–2002)

(1999/173/EG)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 130i.4 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag [1]

med beaktande av Europaparlamentets yttrande [2]

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande [3], och

av följande skäl:

(1) Genom beslut nr 182/1999/EG [4] antog Europaparlamentet och rådet femte ramprogrammet (nedan kallat ”femte ramprogrammet”) för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (nedan kallat FoTUD) för perioden 1998–2002, med de allmänna riktlinjerna och de tekniska och vetenskapliga målen för de verksamheter som skall genomföras inom området livskvalitet och förvaltning av levande resurser.

(2) I artikel 130i.3 i fördraget fastställs att ramprogrammet skall genomföras genom särskilda program som utvecklas inom varje verksamhetsområde som ingår i ramprogrammet, och att varje särskilt program skall innehålla de närmare villkoren för genomförandet, programmets längd och de medel som bedöms nödvändiga.

(3) I enlighet med artikel 4.2 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1110/94/EG av den 26 april 1994 om det fjärde ramprogrammet för Europeiska gemenskapens verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (1994–1998) [5] och artikel 4.2 i rådets beslut om de särskilda programmen för genomförandet av det fjärde ramprogrammet, har kommissionen låtit genomföra en extern utvärdering som tillsammans med kommissionens slutsatser och kommentarer har överlämnats till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

(4) I enlighet med artikel 130j i fördraget är rådets beslut 1999/65/EG av den 22 december 1998 om regler för företags, forskningscentrums och universitets deltagande samt om regler för spridning av forskningsresultat för genomförandet av Europeiska gemenskapens femte ramprogram (1998–2002) [6] (nedan kallade ”regler för deltagande och spridning) tillämpliga på detta särskilda program. Dessa regler gör det möjligt för Gemensamma forskingscentret att delta i indirekta åtgärder som omfattas av detta särskilda program.”

(5) Utöver det samarbete som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller av associeringsavtal kan det vara lämpligt att inleda internationell samarbetsverksamhet med tredje land eller internationella organisationer, särskilt på grundval av artikel 130m i fördraget, för genomförande av programmet.

(6) Genomförandet av detta program kommer även att omfatta verksamhet och metoder för att stimulera, sprida och utnyttja resultat inom FoTUD-området i synnerhet i förhållande till små och medelstora företag, samt verksamhet som stimulerar rörlighet och utbildning för forskare.

---

[1] EGT C 260, 18.8.1998, s. 87.
[2] Yttrandet avgivet den 15 december 1998 (ännu ej offentliggjort i EGT).
[3] EGT C 407, 28.12.1998, s. 123.
[4] EGT L 26, 1.2.1999, s. 1.
[5] EGT L 126, 18.5.1994, s. 1. Beslutet senast ändrat genom beslut nr 2535/97/EG (EGT L 347, 18.12.1997, s. 1).
[6] EGT L 26, 1.2.1999, s. 46.

(7) Det är viktigt att företrädare för forskare, industrin och användare ger konkreta bidrag för att fastställa verksamheter som skall bedrivas, och att de på lämpligt sätt medverkar vid genomförandet av detta program.

(8) Femte ramprogrammets forskningsverksamhet bör även inriktas på innovation för att bidra till bland annat målen för den första handlingsplanen för innovation.

(9) En förbättring av den mänskliga potentialen är en väsentlig faktor när det gäller att öka konkurrenskraft, innovation och sysselsättning i gemenskapen.

(10) Särskild vikt bör fästas vid att uppmuntra små och medelstora företag att delta.

(11) Gemenskapens politik för lika möjligheter måste beaktas vid genomförandet av detta program.

(12) En effektiv och öppen förvaltning bidrar till ett mer effektivt och användarvänligt program.

(13) De administrativa utgifterna bör ingå i gemenskapsbudgeten på ett sätt som medger insyn.

(14) Genomförandet av detta program bör övervakas så att programmet vid behov kan anpassas till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Vid en lämplig tidpunkt bör även en utvärdering av hur programmet framskrider göras av oberoende experter.

(15) Kommittén för vetenskaplig och teknisk forskning har rådfrågats om det vetenskapliga och tekniska innehållet i de särskilda programmen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I enlighet med artikel 3.1 i det femte ramprogrammet antas härmed det särskilda programmet om förbättring av den mänskliga forskningspotentialen samt den socioekonomiska kunskapsbasen (nedan kallat ”det särskilda programmet”) för perioden från och med den 25 januari 1999 till och med den 31 december 2002.

Artikel 2

1. I enlighet med bilaga III till det femte ramprogrammet uppgår det belopp som bedöms nödvändigt för genomförandet av det särskilda programmet till 1 280 miljoner euro, varav högst 6,55 % till kommissionens administrativa utgifter.

En vägledande fördelning av beloppet finns i bilaga I.

2. Av det belopp som nämns i punkt 1 avser

— 293 miljoner euro perioden 1998–1999

och

— 987 miljoner euro perioden 2000–2002.

I det fall som avses i artikel 2.1 c i det femte ramprogrammet skall rådet anpassa den sistnämnda siffran i enlighet med artikel 2.1 c, andra strecksatsen, i det femte ramprogrammet. I avvaktan på rådets beslut skall detta särskilda program inte genomföras utöver bestämmelsen i första strecksatsen.

3. Budgetmyndigheten skall fastställa anslagen för varje budgetår i överensstämmelse med de vetenskapliga och tekniska mål och prioriteringar som fastställs i detta beslut och med hänsyn till de resurser som finns tillgängliga inom den fleråriga budgetplanen.

Artikel 3

1. De allmänna riktlinjerna, de vetenskapliga och tekniska målen och prioriteringarna för detta särskilda program anges i bilaga II. De överensstämmer med de principer och de tre kategorier av urvalskriterier som anges i bilaga I till det femte ramprogrammet.

2. I överensstämmelse med dessa principer och kriterier skall de urvalskriterier som anges i artikel 10 i reglerna för deltagande och spridning tillämpas vid urvalet av de FoTUD-verksamheter som skall genomföras.

De särskilda urvalskriterierna för detta program återfinns i bilaga IV.

I samband med programmets genomförande, inbegripet det arbetsprogram som avses i artikel 5.1, skall alla dessa kriterier uppfyllas, även om de kan vägas på olika sätt.

3. Reglerna för deltagande och spridning skall gälla för det särskilda programmet.

4. De närmare bestämmelserna för gemenskapens finansiella deltagande i det särskilda programmet anges i artikel 4 i det femte ramprogrammet.

De indirekta FoTUD-åtgärder som omfattas av det särskilda programmet fastställs i bilagorna II och IV till det femte ramprogrammet.

Särskilda bestämmelser för genomförande av programmet anges i bilaga III till detta beslut.

Artikel 4

Mot bakgrund av de kriterier som avses i artikel 3 samt de vetenskapliga och tekniska mål och prioriteringar som anges i bilaga II skall kommissionen

a) med lämpligt bistånd av oberoende externa experter övervaka genomförandet av det särskilda programmet och, vid behov, i enlighet med artikel 5.1 i det femte ramprogrammet förelägga rådet förslag om anpassning av det,

b) låta genomföra den externa utvärdering, som anges i artikel 5.2 i det femte ramprogrammet, av de verksamheter som bedrivits inom de områden som omfattas av det särskilda programmet.

Artikel 5

1. Kommissionen skall utarbeta ett arbetsprogram i vilket följande skall anges:

a) Mer detaljerade uppgifter om målen och FoTUD-prioriteringarna i bilaga II.

b) Den vägledande tidsplanen för genomförandet av det särskilda programmet.

c) Arrangemangen för samordning enligt bilaga III och arrangemangen för att säkerställa målen i fråga om innovation och små och medelstora företags deltagande i det femte ramprogrammets tredje verksamhet.

d) Vid behov, urvalskriterierna och arrangemangen för deras tillämpning på de olika indirekta FoTUD-åtgärderna.

2. I arbetsprogrammet skall hänsyn tas till relevanta intressen, i synnerhet till forskarna, industrin och användarna. Arbetsprogrammet skall ligga till grund för genomförandet av de indirekta FoTUD-åtgärderna i enlighet med de förfaranden som anges i reglerna för deltagande och spridning.

3. Arbetsprogrammet skall vid behov uppdateras samt göras tillgängligt för kommissionen och för alla intresserade parter i en användarvänlig form, inbegripet elektronisk form.

Artikel 6

1. Kommissionen skall ansvara för genomförandet av detta särskilda program.

2. Det förfarande som anges i artikel 7 skall tillämpas när följande åtgärder skall antas:

— Utarbetande och uppdatering av det arbetsprogram som avses i artikel 5.1, även i fråga om innehållet i inbjudningar att lämna förslag.

— Godkännande av FoTUD-åtgärder som föreslagits för finansiering, inbegripet deltagande av enheter från tredje land, när det uppskattade bidragsbeloppet från gemenskapen enligt detta program är lika med eller överstiger 0,8 miljoner euro.

— Utarbetande av villkoren för den externa utvärdering som avses i artikel 5.2 i det femte ramprogrammet.

— Alla ändringar av den vägledande fördelningen av det belopp som anges i bilaga I.

Artikel 7

1. Kommissionen skall biträdas av en programkommitté (nedan kallad kommittén) som skall bestå av

företrädare för medlemsstaterna och ha kommissionens företrädare som ordförande.

2. I de fall som avses i artikel 6.2 skall kommissionens företrädare föreläggа kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Den skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen. Medlemsstaternas röster skall vägas på det sätt som anges i den artikeln. Ordföranden får inte rösta.

3. a) Kommissionen skall själv anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande.

b) Om förslaget inte är förenligt med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Om rådet inte har fattat något beslut inom nio veckor från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

4. Kommissionen skall regelbundet informera kommittén om hur genomförandet av det särskilda programmet förlöper i stort och i synnerhet tillhandahålla upplysningar om hur alla de FoTUD-åtgärder som finansieras enligt detta program utvecklas.

5. Kommittén skall understödjas av en underkommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna. Dess uppgift skall vara att ge expertutlåtanden både om genomförandet av den socioekonomiska forskningen inom detta program och för att ge en översikt av socioekonomisk forskning i hela ramprogrammet.

Artikel 8

I enlighet med artikel 5.4 i det femte ramprogrammet skall kommissionen regelbundet informera rådet och Europaparlamentet om hur programmets genomförande förlöper i stort, inbegripet om de små och medelstora företagens deltagande samt om förenklingen av de administrativa förfarandena.

Artikel 9

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 25 januari 1999.

På rådets vägnar
J. FISCHER
Ordförande

BILAGA I

PRELIMINÄR FÖRDELNING AV BUDGETBELOPPET

(i miljoner euro)

Åtgärdstyp	Belopp
— Stöd till utbildning och rörlighet för forskare	858
— Förbättrad tillgång till forskningsinfrastruktur	182
— Främjande av mycket hög kvalitet inom vatenskap och teknik	50
— Nyckelåtgärd: Förbättring av den socioekonomiska kunskapsbasen	165
— Stöd till utvecklingen av politiken för vetenskap och teknik i Europa	25
Totalt	1 280

BILAGA II

ALLMÄNNA RIKTLINJER, VETENSKAPLIGA OCH TEKNISKA MÅL SAMT PRIORITERINGAR

INLEDNING

Världen grundas i allt högre grad på kunskap. Gemenskapens viktigaste tillgång inom detta område är kompetensen hos dess forskare, ingenjörer och tekniker. Målet är att bevara och att bidra till att utveckla denna kunskapsresurs genom ett ökat stöd till utbildning och rörlighet för forskare samt genom att förbättra tillgången till forskningsinfrastrukturer.

Gemenskapen har även en stark tradition inom samhällsvetenskaplig, ekonomisk och humanistisk forskning, och denna tradition måste mobiliseras för att identifiera dagens och morgondagens ekonomiska och samhälleliga tendenser och krav, för att bidra till gemenskapens konkurrenskraft och medborgarnas livskvalitet.

ALLMÄNNA MÅL

De allmänna målen för detta programm, som skall förverkligas i samverkan med besläktade verksamheter inom andra delar av ramprogrammet, koncentreras huvudsakligen till två verksamhetsområden, nämligen förbättring av den mänskliga forskningspotentialen och förstärkning av den socioekonomiska kunskapsbasen. I detta syfte skall åtgärder vidtas för att

— utveckla gemenskapens mänskliga forskningspotential, varvid särskilda insatser skall göras för att säkra lika tillgång för och bättre jämvikt mellan män och kvinnor, särskilt genom utbildning och rörlighet för forskare, i syfte att bland annat bidra till att skapa nya arbetstillfällen,

— förbättra tillgången till forskningsinfrastrukturer,

— bidra till att göra gemenskapen till en attraktiv plats för forskare samt främja europeisk forskning på den internationella arenan och stimulera en europeisk vetenskaplig och teknisk kultur,

— genom en särskild nyckelåtgärd förstärka den socioekonomiska kunskapsbasen för att öka förståelsen av de grundläggande problem som det europeiska samhället står inför,

— bidra till att utveckla gemenskapens politik på det vetenskapliga och tekniska området och på andra områden.

1. SÄRSKILDA ÅTGÄRDER FÖR DETTA PROGRAM

A. Att förbättra den mänskliga forskningspotentialen

1) Stöd till utbildning och rörlighet för forskare

Den enskilda och kollektiva expertisen hos gemenskapens forskare utgör en stor tillgång. Den vetenskapliga forskningen bedrivs emellertid i ett världsomspännande sammanhang med mycket hård konkurrens. En jämförelse med gemenskapens huvudkonkurrenter visar att gemenskapsforskningen präglas av ett relativt underskott på forskare, en tämligen hög grad av splittring och dubblering av forskarinsatser, en viss isolering av forskarteamen, särskilt i gemenskapens randområden och mindre gynnade regioner, relativt låg rörlighet bland forskare (både geografiskt sett och mellan den akademiska världen och näringslivet) samt en allmän tendens till ökad genomsnittsålder hos arbetskraften, vilket också påverkar forskningen, samt ett underutnyttjande av potentialen hos kvinnliga forskare.

I syfte att söka lösa dessa frågor kommer programmet för stöd till utbildning av forskare och forskares rörlighet att inriktas på att bidra till att skapa ett europeiskt forskningsområde genom följande övergripande mål: Att stimulera ”utbildning genom forskning” för unga forskare, i synnerhet forskare som befinner sig i början av sin karriär, att främja lika möjligheter för män och kvinnor inom forskningen, att främja ett transnationellt samarbete mellan olika forskarteam, inbegripet tvärvetenskapliga arbetsmetoder, i synnerhet genom att bygga upp nätverk kring gemensamma forskningsprojekt, att främja rörligheten bland forskare i hela Europa, att uppmuntra till samarbete, kontakter och utbyte av personal mellan den akademiska forskarvärlden och forskning inom industrin, samt att främja den vetenskapliga och tekniska sammanhållningen inom gemenskapen, särskilt när det gäller dess mindre gynnade regioner.

Dessa åtgärder i programmet kommer att genomföras på två sätt, nämligen genom nätverk för forskningsutbildning och genom ett samordnat system med Marie Curie-stipendier. Dessa stipendier kommer att vara öppna för alla områden av vetenskaplig forskning som bidrar till att uppfylla gemenskapens mål inom forskning, teknisk utveckling och demonstration, för projekt som väljs fritt av deltagarna själva. Urvalet av projekt kommer inte att styras av några på förhand fastställda mål vad gäller forskningsgrenar eller -ämnen, utan urvalet kommer att göras uteslutande på grundval av vetenskapligt värde och vetenskaplig relevans för åtgärdernas mål (dvs. en bottom-up-strategi). Det kommer dock att genomföras en utvärdering (ex post) av projektens fördelning på olika forskningsområden och förhållandet mellan antalet manliga och kvinnliga deltagare.

Nätverk för forskarutbildning

Huvudmålet är att främja ”utbildning genom forskning”, i synnerhet för yngre forskare på doktorandnivå eller med doktorsexamen, inom ramen för gränsöverskridande samarbetsprojekt inom den högkvalitativa forskningen, inbegripet på nya forskningsområden. Gemenskapsstöd kommer att beviljas både för att förstärka nätverkens forskarteam genom att temporärt engagera unga forskare från andra länder än det berörda forskarteamets och för att täcka en del av kostnaderna för samordning av det samarbetsprojekt för forskning som nätverket är uppbyggt kring.

Det kommer att krävas att man inom varje nätverk utarbetar ett lämpligt utbildningsprogram för sina unga forskare. Utbildningsprogrammet skall utnyttja nätverkets internationella karaktär och, i förekommande fall, det gemensamma projektets tvärvetenskapliga karaktär, forskarteamens kompletterande funktioner och nätverkets kontakter med näringslivet. Nätverken för utbildning av forskare skall främja utbildning av forskare i en miljö som är relevant för industrin och uppmuntra till ett utbyte mellan den akademiska forskningen och näringslivets forskning där detta är relevant för nätverkens utbildningsprogram. Samtliga nätverk skall erbjuda lika möjligheter för manliga och kvinnliga forskare.

Systemet med Marie Curie-stipendier

Denna åtgärd omfattar ett samordnat system för Marie Curie-stipendiendier med inriktning på individuella stipendier för högt kvalificerade unga forskare med nödvändig forskningserfarenhet, för ämnen som forskarna själva väljer. Detta system utgör en målinriktad strävan att mera effektivt använda de medel som gemenskapen avsätter till stipendier för utbildning genom forskning.

Tre forskarkategorier kan delta, nämligen i) forskarstuderande, ii) unga forskare som har den nödvändiga forskningserfarenheten (normalt forskare med doktorsgrad eller minst fyra års erfarenhet av heltidsforskning på annan nivå än doktorandstudier, men efter avlagd akademisk grundexamen, iii) erfarna forskare (normalt forskare som har minst tio års forskningserfarenhet efter doktorsexamen och som tillhör personalen vid någon institution). Denna åtgärd kommer att erbjuda lika möjligheter för män och kvinnor.

Individuella Marie Curie-stipendiendier

Detta system skall erbjuda de bästa unga forskarna i Europa en kvalificerad utbildning genom forskningsverksamhet, och tanken är att dessa stipendiater skall utgöra morgondagens europeiska forskningselit. Forskningsinstitutionerna kommer att ta emot unga forskare med den nödvändiga forskningserfarenheten.

Dessutom kan stipendiater från mindre gynnade regioner som efter två år som enskilda stipendiater önskar återvända till en mindre gynnad region i hemlandet erhålla ett återvändandestipendium.

Ytterligare och kompletterande system omfattar

Marie Curie-gäststipendier inom industrin

Detta system skall ge unga forskare möjlighet att bedriva forskning inom industrin eller affärsvärlden. Syftet är att stimulera samarbetet mellan näringslivet och den akademiska världen. Industri- och affärsföretag kommer att ta emot forskarstuderande och unga forskare med den nödvändiga forskningserfarenheten. Värdföretaget förväntas erbjuda stipendiaten adekvata forskningsmöjligheter och adekvat handledning. Det kommer att vidtas särskilda åtgärder till förmån för små och medelstora företag i syfte att främja deras deltagande i detta system.

Marie Curie-gäststipendier för utveckling

Detta system skall bidra till att utveckla kapaciteten för kvalificerad forskning vid forskningsinstitutioner i mindre gynnade regioner inom gemenskapen. Forskningsinstitutioner belägna i mindre gynnade regioner som behöver utveckla nya kompetensområden kommer att ta emot unga forskare med nödvändig forskningserfarenhet. På detta sätt stärks den vetenskapliga och tekniska sammanhållningen inom gemenskapen.

Marie Curie-stipendier för erfarna forskare

Detta system skall utnyttja kunskaperna hos Europas erfarna forskare för överföring av kunskap och teknik mellan näringslivet och den akademiska världen (i båda riktningarna) samt för en liknande överföring till mindre gynnade regioner. Stipendiaterna skall vara erfarna forskare från industri- eller affärsföretag som gästar universitet och forskningscentrum eller tvärtom, eller forskare som kommer från forskningsinstitutioner i mindre gynnade regioner eller som gästar sådana.

Vistelser vid Marie Curie-institutioner för utbildning

Detta system skall ge unga forskare möjlighet att genomföra en del av sina doktorandstudier på en Marie Curie-institution för utbildning. På detta sätt optimerar man användningen av institutioner för specialistutbildning genom att skapa ett gemenskapsmervärde.

2) Förbättrad tillgång till forskningsinfrastruktur

Tillgången till viktig forskningsinfrastruktur blir allt mera oundgänglig för de forskare som driver forskningen framåt. De europeiska forskarteamens konkurrenskraft gentemot grupper på andra håll i världen är beroende av deras tillgång till sådan avancerad infrastruktur.

Begreppet ”forskningsinfrastruktur” avser anläggningar och inrättningar som erbjuder tjänster som är väsentliga för forskarvärlden. Det omfattar bland annat enskilda storskaliga forskningsanläggningar, samlingar, särskilda miljöer, bibliotek, databaser, integrerade nät av små forskningsanläggningar och infrastrukturella kompetenscentrum som tillhandahåller tjänster åt det bredare forskarsamfundet på grundval av en samlad teknisk kompetens och sakkunskap.

Eftersom huvuddelen av den europeiska forskningsinfrastrukturen drivs av nationella myndigheter, i första hand för de egna forskarnas räkning, är tillgången till dessa infrastrukturer ofta i stor utsträckning eller rentav helt och hållet begränsad till inhemska forskarteam.

Följden är att forskare inte alltid har tillgång till de europeiska infrastrukturer som de skulle ha mest nytta av i sin verksamhet. Dessutom är vissa sällsynta, avancerade forskningsanläggningar, som ägs av industriföretag, i allmänhet stängda för forskare som inte arbetar inom företaget.

Något annat som kännetecknar den europeiska forskningsinfrastrukturen är det relativt ringa gränsöverskridande samarbetet mellan infrastrukturoperatörer inom många områden. Om man kan upprätta ett samarbetsklimat bland infrastrukturoperatörer som liknar det som nu börjar uppstå mellan Europas forskare skulle det medföra ett stort mervärde för gemenskapen.

Mot bakgrund av att upprättandet och driften av infrastrukturer tillhör de nationella myndigheternas ansvarsområde har programmet för förbättrad tillgång till de europeiska forskningsinfrastrukturerna följande allmänna mål:

— Att skapa nya möjligheter till gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer av intresse för hela gemenskapen.

— Att stimulera infrastrukturoperatörer och -användare till att samarbeta för att utnyttja forskningsinfrastrukturerna mer effektivt och därmed förbättra de tjänster de erbjuder forskarsamfundet.

— Att genom samordnande, understödjande och kompletterande åtgärder säkerställa samstämmighet med liknande åtgärder inom andra delprogram.

Detta system kommer att vara öppet för infrastrukturer inom alla vetenskapliga forskningsområden som bidrar till att uppnå gemenskapens mål inom forskning, teknisk utveckling och demonstration, i den mån som sådana åtgärder inte förekommer inom andra verksamhetsområden i ramprogrammet. Den skall huvudsakligen genomföras genom en åtgärd för att hjälpa forskare med gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer. Dessutom kommer två kompletterande åtgärder att genomföras – nätverk för samarbete mellan infrastrukturer och FoTUD-projekt rörande forskningsinfrastrukturer.

Gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer

Målet med denna åtgärd är att främja nya möjligheter för forskarteam (och även enskilda forskare) att få tillgång till de viktiga forskningsinfrastrukturer som de har mest nytta av i sitt arbete, oavsett var inom medlemsstaterna eller de associerade staterna forskarna och infrastrukturerna befinner sig.

För att komma ifråga för gemenskapsstöd skall infrastrukturen tillhandahålla en tjänst av världsklass som är nödvändig för forskningsverksamhet på högsta nivå, ha få motsvarigheter i Europa, ha relativt höga investerings- eller driftskostnader jämfört med vad som är normalt inom detta särskilda område och tillhandahålla lämpligt vetenskapligt, tekniskt och logistiskt stöd till externa användare, i synnerhet förstagångsanvändare.

Gemenskapens stöd skall ges till de utvalda infrastrukturoperatörerna för att de kostnadsfritt och över gränserna skall ge användare tillgång till sina anläggningar. Alla utvalda infrastrukturoperatörer förväntas göra de möjligheter som de har att erbjuda allmänt kända och anordna en oberoende expertgranskning av de inkomna förslagen på grundval av vetenskaplig kvalitet. Dessutom skall förstagångsanvändare och användare från länder där motsvarande anläggningar saknas ges förtur.

I allmänhet skall användare som bedriver forskning i privat syfte inte få stöd inom ramen för denna åtgärd. Undantag skall dock göras för små och medelstora företag som önskar utnyttja en viss infrastruktur för första gången.

Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer

Målet är att påskynda självsamordning och sammanslagning av resurser mellan infrastrukturoperatörer och -användare i syfte att utveckla ett samarbetsklimat, skapa en kritisk massa för forskning inom avancerade teknikområden, instrumentering och teknik, samt att sprida bästa metoder, främja gemensamma protokoll och driftskompatibilitet, stimulera kompletterande funktioner och utveckla stora ”utspridda” och ”virtuella” anläggningar.

Gemenskapsstöd skall beviljas för att underlätta samordningen och utnyttjandet av befintliga och framtida infrastrukturer av betydelse för nätet. Deltagarna i dessa nätverk kommer att vara operatörer av forskningsinfrastruktur, forskarteam som verkar vid universitet, forskningscentrum och inom näringslivet samt företrädare för infrastrukturernas användare och tillverkare av utrustning. Varje nätverk skall inriktas på olika aspekter av de europeiska forskningsinfrastrukturerna.

FoTUD-projekt som rör infrastruktur för forskning

Målet är att stödja sådana samarbetsprojekt inom forskningen som kan få stora effekter på gemenskapsnivå när det gäller att öka tillgången till eller förbättra kvaliteten på infrastrukturen inom ett visst

område. Sådana FoTUD-projekt skall särskilt främjas om de stöder arbetet inom nätverken för infrastruktursamarbete i detta program eller de föregående samordnade åtgärderna inom ramen för det tidigare programmet för forskningsutbildning och forskares rörlighet.

3) Främjande av enastående vetenskapliga och tekniska prestationer

Enastående vetenskapliga och tekniska prestationer är en väsentlig förutsättning för att Europa skall ha framgång inom den av hög konkurrens präglade miljön för internationell forskning och vetenskaplig utveckling. Det förväntas att främjande av prestationerna skall stimulera de bästa enskilda forskarna och forskarteamen att delta och engagera sig i gemenskapens forskning och göra europeiska forskares särskilt betydande forskningsresultat mera kända.

Samtidigt är det viktigt att förbättra allmänhetens försteåelse för vetenskap och forskning i samhället för att skapa ett klimat som är gynnsamt för forskning och teknisk utveckling, i synnerhet när det gäller de verksamhetsområden som genomförs inom gemenskapens ramprogram. Vetenskaplig verksamhet och forskning kan endast bära frukt och ha den positiva verkan som förväntas om medborgarna utvecklar en grundläggande förståelse för vetenskap och vetenskapliga frågor och får en allmänt positiv bild av de berörda verksamheterna och deras resultat.

I möjligaste mån skall åtgärderna bygga vidare på och komplettera nationella åtgärder.

Vetenskapskonferenser på hög nivå

Vetenskapskonferenser på hög nivå kommer att bidra till forskningens utveckling genom utbyte och genom att skapa villkor för erfarna forskare, som står längst fram i den vetenskapliga och tekniska utvecklingen att överföra sina kunskaper och erfarenheter till den yngre generationen. Dessa vetenskapskonferenser kommer också att bilda en ram inom vilken de forskare från gemenskapen som är verksamma i tredje land kan bygga upp eller upprätthålla kontakter och vetenskapliga relationer med kolleger i Europa.

Vetenskapskonferenser kan organiseras som Europakonferenser, Europakurser, Europaseminarier eller Europasommarkurser. Det kommer i allmänhet att röra sig om mindre sammankomster. Större sammankomster kan ges stöd för att underlätta yngre forskares deltagande. Mindre traditionella former av vetenskapskonferenser, t.ex. elektroniska konferenser, skall också stödjas. Vetenskapskonferenser kommer att anordnas inom alla områden av vetenskaplig forskning i ämnen som väljs fritt av forskarna själva.

Utmärkelser för forskning på hög nivå

Dessa utmärkelser skall ge de forskare som framgångsrikt har uppnått vetenskapliga eller tekniska resultat genom europeisk samarbetsforskning offentligt erkännande och lyfta fram den. Utmärkelser till ungdomar som redan har gjort betydande vetenskapliga insatser under sina gymnasie- eller högskolestudier, skall motivera dessa att fortsätta sina insatser för Europas vetenskapliga och tekniska framtid samt uppmuntra andra i samma åldersgrupp till ett aktivt intresse för vetenskap och forskning.

Följande utmärkelser planeras: Descartes-priset för utomordentliga vetenskapliga och tekniska insatser inom ramen för europeisk samarbetsforskning, ett pris för studerande vid europeiska institutioner för högre utbildning som har utvecklat originella vetenskapliga idéer eller begrepp inom områden av betydelse för den europeiska vetenskapens utveckling, Europeiska unionens tävling för unga naturvetare för vetenskapliga begåvningar i åldern 15–20 år. Denna tävling skall kombineras med lämpliga aktiviteter för att öka allmänhetens medvetenhet.

Åtgärder för att öka allmänhetens medvetenhet

Huvudmålet skall vara att öka allmänhetens medvetenhet om vetenskaplig verksamhet och teknisk utveckling, i synnerhet verksamhet som genomförs inom ramen för de europeiska forskningsprogrammen, och på detta sätt överbrygga klyftan mellan den europeiska vetenskapen och allmänheten. Detta bör bidra till att öka de europeiska medborgarnas förståelse såväl för den positiva inverkan som veten-

skap och teknik har på deras dagliga liv som för forskningens och den tekniska utvecklingens begränsningar och möjliga konsekvenser. Verksamheten skall också syfta till att öka forskarnas medvetenhet om de frågor och ämnen som är angelägna för allmänheten.

Gemenskapens stöd skall ges för att främja arbetet i europeiska nätverk och ett utbyte av bästa metoder mellan framgångsrika projekt och initiativ på nationell och regional nivå, för att arrangera regelbundna möten mellan forskare och informatörer med vetenskaplig inriktning, för att främja kvinnors deltagande i forskning, för att stödja anordnandet av en europeisk vetenskaplig och teknisk vecka som skall visa gemensamma och samordnade europeiska insatser inom forskning och vetenskap, samt för att med hjälp av elektroniska nätverk och andra lämpliga metoder tillhandahålla information om aktuella vetenskapliga och tekniska frågor på ett språk som kan förstås av en vetenskapligt intresserad lekman.

B. Nyckelåtgärd: Att förbättra den socioekonomiska kunskapsbasen

Europeiska unionen hämtar sin styrka både från medlemsstaternas sociala och kulturella mångfald och från deras likartade erfarenheter och gemensamma värderingar. Gemenskapen har dessutom en stark forskningstradition inom samhällsvetenskap, ekonomi och humaniora, som måste mobiliseras för att identifiera dagens och framtidens ekonomiska och samhälleliga tendenser och krav och öka gemenskapens konkurrenskraft och medborgarnas livskvalitet.

Under en period av allt större utmaningar i form av exempelvis oacceptabla arbetslöshetsnivåer, en åldrande befolkning, globalisering av ekonomierna, ökade orättvisor och en relativt sett sjunkande andel av världsekonomin, måste det europeiska samhället förändras om man skall kunna åstadkomma en hållbar socioekonomisk utveckling och ökad livskvalitet för samtliga medborgare, med en bibehållen eller förbättrad ställning i den globala konkurrensen. Samhällsvetenskaperna måste därför ha förmågan att anta dessa utmaningar och överbrygga nationella gränser genom att förstärka det inbördes samarbetet och öka den analytiska förmågan och därigenom stödja beslutsfattandet. Själva den europeiska integrationsprocessen har dessutom gett upphov till ett nytt studieobjekt – det europeiska samhället – som är något mer än bara summan av sina beståndsdelar men ändå tydligt beroende av dessa.

Målet för denna nyckelåtgärd är att öka vår förståelse av de strukturella förändringar som sker i det europeiska samhället, i syfte att fastställa metoder för att hantera dessa förändringar och få Europas medborgare att engagera sig mer aktivt i skapandet av den egna framtiden. För detta krävs en analys av de viktigaste tendenserna bakom förändringarna och av förhållandet mellan teknik, sysselsättning och samhälle, den nya teknikens inverkan på arbetsvillkoren, en omvärdering av mekanismerna för deltagande i kollektiva insatser på alla styrelsenivåer, samt utarbetande av nya utvecklingsstrategier som stimulerar tillväxt, sysselsättning och ekonomisk och social sammanhållning.

Denna nyckelåtgärd omfattar ett antal ämnen förbundna med de allmänna målen för ramprogrammet. Syftet är att definiera basen för en samhällelig, ekonomisk och kulturell utveckling som genererar sysselsättning och för skapandet av ett europeiskt kunskapssamhälle. Dessa ämnen bör inte betraktas isolerat utan som integrerade delar av en övergripande och heltäckande ram.

Stödet syftar till att utveckla en begreppsmässig förståelse av de ovan beskrivna processerna, uppbyggd på empirisk och jämförande forskning och framtidsforskning, inbegripet utveckling och samordning av data- och indikatorsystem samt upprättandet av en gemensam forskningsinfrastruktur. Denna verksamhet kommer därför att bidra till goda kunskaper om de utmaningar som Europa står inför, om deras viktigaste konsekvenser och metoderna för att hantera dem, som underlag för politiska beslut.

Samhällstendenser och strukturella förändringar

Mot bakgrund av omfattande strukturella, demografiska och sociala förändringar är syftet med forskningen inom detta tema att klargöra de komplexa sambanden mellan samhällstendenser, de möjligheter som erbjuds varje individ, förändringar i familjestrukturer, ekonomiska förändringar, arbetsmarknadsinstitutioner, kulturella mönster och värdesystem, med beaktande av Europas regionala mångfald. Analysen skall även omfatta sådana fenomen som främlingsfientlighet, rasism och migration. Uppmärksamhet skall ägnas åt inverkan på den ekonomiska utvecklingen, den sociala integrationen, det sociala skyddet och faktorer som gäller bristande jämställdhet på det sociala planet och diskriminering.

Studier av denna samverkan bör ge en ökad förståelse av de förändrade mönstren när det gäller arbetsliv och tidsutnyttjande, av tillämpningen av nya slag av atypisk arbete och deltidsarbete eller tillfälligt arbete, av hur utbildning under människors hela livstid kan förbereda dem för förändringar i omgivningen och öka kunskapen om jämställdhetsfrågor i det europeiska samhället. Forskningen skall erbjuda en gedigen kunskapsbas och bidra till att utarbeta och utveckla lämplig europeisk politik.

Teknik, samhälle och sysselsättning

Forskningen inom detta tema syftar till att förbättra insikten om det ömsesidiga beroende och den integration som präglar förhållandet mellan teknik och samhälle samt att bidra till en integrerad strategi för planering och utveckling. Det är numera accepterat att det finns ett behov av att integrera samhälls- och miljöfrågor samt institutionella frågor i den tekniska utvecklingsprocessen, men de möjliga alternativen varierar mellan olika typer av teknik samt med tekniktypernas utvecklingsgrad och spridning i samhället. Forskningen skall omfatta metoder för interaktion mellan de olika berörda aktörerna – leverantörer, användare, rådgivande organ, beslutsfattare och offentliga myndigheter. Det förväntas att detta forskningsarbete skall leda till ökade insikter om användningen och effekterna av teknik inom olika socioekonomiska, territoriella, institutionella, politiska och kulturella sammanhang inom Europeiska unionen. Forskningen skall också behandla den offentliga sektorns roll i innovationsprocessen samt hur myndigheter samarbetar med andra parter.

Förhållandet mellan teknik och sysselsättning kommer att studeras, särskilt ny informations- och kommunikationsteknik och de nya organisationsformerna för produktion och arbete, inbegripet nytillkomna yrken, sysselsättningstillfällenas geografiska placering samt förändringarna i arbetsvillkor och arbetskraftens kompetens. Forskning skall också bedrivas om innovationens roll i utbildningen, om begreppet livslångt lärande och om hur utbildning kan stimulera innovation, samt främja sysselsättning, social integration och lika möjligheter.

Styre och medborgarskap

I samband med den europeiska integrationsprocessen finns det ett behov av att omvärdera den roll som olika nivåer av styre har i Europa (lokal, regional, nationell och överstatlig nivå). Syftet är att analysera kopplingen mellan ansvar och redovisningsskyldighet på alla nivåer samt dessa faktorers faktiska möjlighet att förorsaka förändringar och samtidigt lämna utrymme för att utveckla mekanismer för dialog, samråd och beslutsfattande i syfte att säkerställa ett effektivt samarbete mellan samtliga berörda aktörer.

Forskningen skall utreda i vilken grad de olika formerna av ekonomisk och social reglering i Europa är en följd av en särskild socioinstitutionell och kulturell struktur, så att bättre strategier för den europeiska integrationen kan utvecklas. Forskningen skall behandla både reglering genom offentliga myndigheter och privata initiativ och strukturer såsom politiska partier, grupper som företräder allmänintressen och arbetsmarknadens parter. Undersökningen av de offentliga myndigheternas roll skall även omfatta en omvärdering av deras uppgifter och av begreppen ”allmänhetens tjänst” och ”allmänintresse”. Här kommer analysen av välfärdssystemens utveckling att utgöra en väsentlig beståndsdel. I dessa analyser av styre skall även begreppet politisk, ekonomisk och social makt beaktas.

Analyserna skall åtföljas av en studie av begreppet medborgarskap i Europa och de olika typer av och system för medborgarnas delaktighet samt olika regleringstyper och regleringssystem som de ger upphov till. Forskningen skall även omfatta en analys av hur de olika faktorer som ingår i begreppet kultur (traditioner, språk, historia, kulturarv, religion, migration) och utbildningsmodeller påverkar utvecklingen av värderingar. I förekommande fall kan en analys på individnivå komplettera forskningen på detta område. Mediernas roll i en global ekonomi där audiovisuella kulturprodukter blir allt vanligare skall också undersökas. Analyserna skall behandla det ömsesidiga förhållandet mellan styre och medborgarskap.

Nya utvecklingsmodeller som främjar tillväxt och sysselsättning

Detta framtida arbete kommer att utgöra en strävan att utforska nya hållbara utvecklingsmodeller för att främja tillväxt, skapande av sysselsättning, lika möjligheter, minskning av skillnaderna i jämställdhet och höjd livskvalitet. Man skall undersöka dynamiken hos skapande och fördelning av välstånd samt den offentliga sektorns roll i detta sammanhang i en global ekonomi som domineras av immateriella tillgångar och tjänster. Detta kommer att inbegripa utarbetandet av indikatorer och metoder för att bedöma det sociala och ekonomiska mervärdet hos de olika produktionsmodellerna, identifiera olika konkurrensfaktorer, inbegripet humankapital, samt beskriva de olika politiska riktlinjer som med hänsyn till Europas regionala mångfald är bäst lämpade för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och för Europas utveckling i de världsekonomiska förbindelserna.

Forskningen skall koncentreras till analyser av sådana frågor som nya organisationsformer, nya arbets- och anställningsformer, inbegripet den äldre befolkningens arbetspotential, metoder för att möta den ökande efterfrågan på tjänster, utveckling av icke vinstdrivande inbördes stödverksamhet och nya former av samarbete mellan socioekonomiska parter. Socioekonomiska och demografiska olikheter i Europa samt utvecklingsmodellernas inverkan på den ekonomiska och sociala sammanhållningen skall ingå i analysen.

C. Stöd till utvecklingen av en politik för vetenskap och teknik i Europa

För att fullgöra de uppgifter inom forsknings- och innovationsområdet som enligt fördraget åligger Europeiska unionen måste denna öka sin förmåga att föregripa det som står på spel för Europa inom vetenskap och teknik genom ett effektivare utnyttjande av de tillgängliga resurserna inom detta område.

Utvecklingen av nationell och europeisk politik för vetenskap och teknik föregås av ett omfattande forskningsarbete och av studier och utveckling av indikatorer. Den otillräckliga samverkan mellan de mycket olikartade nationella inriktningarna samt komplexiteten och den gränsöverskridande dimension som i många fall präglar de frågor som är föremål för arbetet innebär att det behövs arbete i nätverk samt sammanställning av och ett samordnat arbete med resultaten inom gemenskapen om vissa huvudfrågor skall kunna belysas i god tid.

Som stöd till utvecklingen av den särskilda bas för kunskap om policyfrågor när det gäller vetenskap och teknik som beslutsfattare på både nationell och europeisk nivå behöver erbjuds genom denna verksamhet en flexibel, strategisk tjänst för insamling av underrättelser, sammanställning och utvärdering. Avsikten är att verksamheten genom att stödja och komplettera den verksamhet som vidtas på nationell och internationell nivå skall främja ett utbyte av information och erfarenheter mellan beslutsfattare och forskare samt möjliggöra ett bättre utnyttjande av kunskapen.

Strategisk analys av särskilda politiska frågor

Denna åtgärd rör stöd till det arbete med analys och sammanställning som skall utföras när det gäller ett begränsat antal specifika frågor inom politiken för vetenskap och teknik. Detta arbete skall genomföras av expertgrupper från specialiserade nationella och internationella organisationer och omfatta studier, seminarier och konferenser. De skall också vara en källa för vetenskaplig rådgivning till beslutsfattare. Vilka frågor som skall behandlas skall avgöras av beslutsfattarna och de övriga aktörerna som har att göra med politiken för vetenskap och teknik inom följande områden:

— Frågor förbundna med hur politiken på vetenskaps- och teknikområdet påverkas av de utmaningar som uppstår genom vetenskapliga och tekniska förändringar, globalisering, samhällsutveckling, nya former för konkurrens och samarbete mellan företag, skapande av sysselsättningstillfällen samt tillväxt på ett sätt som tar hänsyn till miljökrav och bidrar till den sociala sammanhållningen.

— Frågor som rör hur målen och prioriteringarna för denna politik samt instrumenten för dess genomförande gör det möjligt att bemästra dem och analys av deras socioekonomiska effekter.

Gemensam bas med indikatorer för vetenskap, teknik och innovation

För att utforma, samordna och bedöma de europeiska FoTUD-strategierna måste det finnas tillgång till indikatorer som är relevanta och jämförbara på olika nivåer (nationell, regional, europeisk och global nivå), inbegripet indikatorer som mäter framstegen på vägen mot en hållbar utveckling. Denna andra typ av verksamhet, som utförs tillsammans med statistikkontoret och de berörda enheterna inom kommissionen samt i samarbete med de specialiserade instituten i Europa, bör gradvis leda till utarbetande av en gemensam europeisk bas med indikatorer för vetenskap, teknik och innovation.

Det gäller att samordna och finansiera det arbete som krävs för att sammanställa relevant statistik och nya indikatorer som omfattar unionen och de viktigaste tredje länderna. På detta sätt kommer det att bli möjligt att ge berörda myndigheter i medlemsstaterna, de europeiska och nationella parlamentets utvärderingsorgan, kommissionen samt alla övriga berörda parter tillgång till en sammanhållen uppsättning data, som överförs elektroniskt, och med de tjänster som krävs för behandling, analys och rätt användning.

2. SAMPSEL MED LIKNANDE ÅTGÄRDER INOM ANDRA VERKSAMHETSOMRÅDEN I RAMPROGRAMMET

En av programmets viktigaste funktioner är att samordna och stödja relevanta verksamhetsområden i hela ramprogrammet, i synnerhet utbildning av forskare, stöd till forskningsinfrastruktur och gemenskapsforskningens övergripande socioekonomiska dimension. Den övergripande socioekonomiska forskningsdimensionen inom de vertikala tematiska programmen gör samordning till en viktig faktor för att ramprogrammet skall bli framgångsrikt. Mer specifikt skall detta ske enligt följande:

— Marie Curie-stipendierna: Dessa stipendier skulle även kunna delas ut inom ramen för de tematiska programmen. För att säkerställa enhetligheten skall gemensamma regler gälla beträffande kvalifikationskrav, metoder för genomförandet samt rättsliga och finansiella bestämmelser, och en enda punkt skall inrättas för inlämning av förslag.

— De huvudsakliga forskningsinfrastrukturerna: Enhetlighet och komplementaritet i strategin i förhållande till relevanta åtgärder inom andra särskilda program skall säkerställas.

— Socioekonomisk forskning: Samordning skall uppnås genom deltagande i utarbetandet av arbetsprogrammen, stöd till skapande av lämpliga utvärderingsmekanismer, särskilt genom medverkan av socioekonomiska forskare, och insamling och spridning av relevant information för att säkerställa att den socioekonomiska dimensionen genomgående beaktas i de särskilda programmen.

— Verksamhet för att stödja utvecklingen av politiken för vetenskap och teknik i Europa: Enhetlighet och komplementaritet i förhållande till åtgärderna inom de andra särskilda programmen skall säkerställas genom samordning, användning av harmoniserade instrument (exempelvis policyinriktade temanätverk och expertpaneler) och ett gemensamt tillvägagångssätt för spridningen av resultat (exempelvis publikationer, seminarier och konferenser).

BILAGA III

SÄRSKILDA REGLER FÖR GENOMFÖRANDE AV PROGRAMMET

Det särskilda programmet skall genomföras med hjälp av de indirekta FoTUD-åtgärder som fastställs i bilagorna II och IV till det femte ramprogrammet. Dessutom skall följande särskilda villkor för detta program gälla:

1. SÄRSKILDA VILLKOR

Stöd till utbildning och rörlighet för forskare

Nätverk för forskningsutbildning

I ett nätverk för forskningsutbildning skall normalt ingå minst fem av varandra oberoende juridiska personer från minst tre medlemsstater eller associerade stater.

Gemenskapens bidrag skall täcka högst 100 % av de extra stödberättigande kostnader som är förbundna med temporär anställning av unga forskare på doktorand- eller doktorsnivå, samt med samordningen av det gemensamma projekt som nätverket är uppbyggt kring. Den maximala finansieringen av ett nätverk som helhet skall motsvara kostnaden för att anställa en ung forskare hos varje samarbetspartner i nätverket och ge ett bidrag till kostnaderna för att samordna projektet. Minst 60 % av finansieringen för varje nätverk skall avsättas till kostnaderna för anställning av unga forskare.

Gemenskapsstöd kommer normalt inte att beviljas för inköp av varaktig utrustning eller för att finansiera själva forskningen.

Systemet med Marie Curie-stipendier

Endast juridiska personer och internationella organisationer etablerade i en medlemsstat eller en associerad stat har rätt att delta som värdinstitutioner.

För att ha rätt att delta i systemet med Marie Curie-stipendier måste forskare tillhöra någon av de tre kategorier som anges i bilaga II till detta program. De måste vara medborgare i en medlemsstat eller en associerad stat eller ha varit bosatta i gemenskapen under åtminstone de senaste fem åren [1].

Forskningen skall bedrivas i ett annat land än det land där stipendiaten är medborgare eller senast varit verksam. Undantag skall dock tillämpas, när kunskap och teknik skall överföras till de minst gynnade regionerna, för följande kategorier:

— Återvändarbidrag till individuella stipendiater.

— Erfarna forskare om forskningen bedrivs i ett annat land än det där denne är etablerad vid en forskningsinstitution.

Individuella Marie Curie-stipendier

Ansökan om individuella stipendier skall göras gemensamt av sökanden och värdinstitutionen. Stipendiaterna skall väljas ut av kommissionen på grundval av de kriterier som anges i bilaga IV i detta program.

Stipendiet skall betalas ut till värdinstitutionen i enlighet med bilaga IV till femte ramprogrammet. Stipendiebeloppet skall fastställas för varje medlemsstat och associerad stat med beaktande av både Marie

[1] De personer som söker Marie Curie-stipendier skall se till att de uppfyller kraven för invandring och visering i den medlemsstat eller associerad stat där de har för avsikt att utnyttja stipendiet.

Curie-stipendiaternas höga kompetensnivå och den allmänna situationen för forskare på motsvarande nivå i värdlandet och rimliga kostnader för social trygghet skall täckas.

Varje värdinstitution skall sörja för att stipendiaten omfattas av det sociala trygghetssystem som tillämpas för arbetstagare i den berörda medlemsstaten eller associerade staten eller av ett socialförsäkringssystem som ger ett åtminstone jämförbart skydd när det gäller ersättningsnivåer och omfattning.

Marie Curie-gäststipendier inom industrin

Värdinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen på grundval av de kriterier som anges i bilaga IV till detta program. Därefter skall stipendiaterna väljas ut av värdinstitutionerna. Kommissionen skall fastställa detaljerade kriterier för i synnerhet meriter och lika möjligheter, som värdinstitutionen skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. De utvalda stipendiaterna måste godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

Samfinansiering genom gemenskapen och värdinstitutionen skall göra det möjligt för värdinstitutionen att finansiera forskarstuderande och unga forskare med nödvändig forskningserfarenhet.

Marie Curie-gäststipendier för utveckling

Värdinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen på grundval av de kriterier som anges i bilaga IV i detta program. Därefter skall stipendiaterna väljas ut av värdinstitutionen. Kommissionen skall fastställa detaljerade kriterier för i synnerhet meriter och lika möjligheter, som värdinstitutionen skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. Stipendiaterna måste godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

Gemenskapsfinansiering skall göra det möjligt för värdinstitutionen att ge stöd till unga forskare med nödvändigt forskningserfarenhet.

Marie Curie-stipendier för erfarna forskare

Ansökningar om stipendier för erfarna forskare skall göras gemensamt av den sökande och värdinstitutionen. De erfarna forskarna väljs ut av kommissionen på grundval av de kriterier som anges i bilaga IV till detta program.

Gemenskapsfinansiering skall göra det möjligt för värdinstitutionen att ge stöd till en erfaren forskare.

Vistelser vid Marie Curie-utbildningsinstitutioner

En utbildningsinstitution är en tydligt avgränsad del av en forskningsorganisation, såsom en forskningsgrupp eller med varandra förbundna forskningsgrupper. Utbildningsinstitutionen måste vara internationellt erkänd inom sitt särskilda område och ha dokumenterad erfarenhet av doktorandutbildning, i synnerhet utbildning på forskarnivå av studenter från andra länder. Som tänkbara utbildningsinstitutioner betraktas dessutom organisatörer av internationell doktorandutbildning inom ramen för ett formellt samarbete mellan deltagande organisationer i olika länder som kommer till uttryck i vissa gemensamma krav för att upnå doktorsgraden.

Utbildningsinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen på grundval av de kriterier som anges i bilaga IV till detta program. Därefter skall de unga forskarna väljas ut av utbildningsinstitutionen. Kommissionen skall fastställa detaljerade kriterier för i synnerhet meriter och lika möjligheter, som värdföretagen skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. Stipendiaterna skall godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

De unga forskarna måste bedriva doktorandstudier i ett annat land än det där värdinstitutionen är belägen och studierna skall ingå i ett ämnesområde som ligger nära utbildningsinstitutionens. Den utbildningsperiod som de unga forskarna tillbringar vid utbildningsinstitutionen måste utgöra en integrerad del i doktorandstudierna.

Gemenskapsfinansiering skall göra det möjligt för utbildningsinstitutionen att finansiera korta vistelser på högst ett akademiskt år för unga forskare.

Att förstärka tillgången till forskningens infrastrukturer

Tillgång över gränserna till viktiga forskningsinfrastrukturer

Deltagarna i denna åtgärd kommer att utgöras av juridiska personer som driver stora forskningsinfrastrukturer. Internationella organisationer som driver stora forskningsinfrastrukturer i medlemsstaterna eller i associerade stater får i undantagsfall delta med finansiering från programmet, förutsatt att den tillgång som finansieras av programmet både utgör ett komplement till den berörda organisationens egentliga uppgift och inte kan få stöd från organisationens egna finansiella resurser.

Det är meningen att gemenskapsfinansieringen skall täcka 100 % av kostnaderna för resor och uppehälle för studiebesök vid infrastrukturen för forskarteam verksamma i andra medlemsstater eller associerade stater än den där den som äger eller driver anläggningen befinner sig. Gemenskapsfinansiering skall också täcka högst 100 % av de stödberättigande tilläggskostnaderna för att ge forskarteam tillgång till infrastrukturen; sådana kostnader skall beräknas antingen på grundval av en användaravgift per enhet, som förhandlas fram med de enskilda infrastrukturoperatörerna och är beroende av de direkta driftskostnaderna, eller på grundval av de faktiska merkostnader som uppkommer i samband med att besökande forskarteam ges tillgång till anläggningen. Bidrag till kapitalkostnaderna hör inte till de stödberättigande kostnaderna.

Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer

Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer skall upprättas som temanätverk. Varje nätverk skall omfatta minst tre av varandra oberoende juridiska personer som driver forskningsinfrastrukturer i minst tre olika medlemsstater och associerade stater. Nätverken skall samordnas av en juridisk person som driver en forskningsinfrastruktur.

FoTUD-projekt som gäller forskningsinfrastrukturer

FoTUD-projekt skall omfatta minst två av varandra oberoende juridiska personer som driver forskningsinfrastrukturer i minst två medlemsstater och associerade stater. Projektet skall samordnas av en juridisk person som driver en forskningsinfrastruktur.

Samordnade åtgärder

Kommissionen får, i samarbete med juridiska personer som driver forskningsinfrastrukturer och som har ingått ett avtal enligt detta program (eller i det tidigare programmet för utbildning och rörlighet för forskare), inleda samordnade åtgärder i syfte att stimulera till informationsutbyte mellan infrastrukturoperatörer och forskare från medlemsstater eller associerade stater rörande frågor av gemensamt intresse, som ett komplement till nationella och internationella insatser.

Främjande av vetenskaplig och teknisk kvalitet

Vetenskapskonferenser på hög nivå

Deltagarna i denna åtgärd kommer att vara juridiska personer inom alla vetenskapliga forskningsområden som önskar arrangera en vetenskapskonferens med deltagande av ett representativt urval forskare inom det berörda vetenskapssamfundet.

Gemenskapsfinansieringen är avsedd att bidra till kostnaderna för organisation och för deltagande talare eller lärare och skall täcka högst 100 % av de utgifter som är förbundna med unga forskares deltagande i konferensen. Det kommer också att ges stöd för att underlätta deltagandet av forskare som är medborgare i en medlemsstat eller associerad stat och som vid tidpunkten för konferensen är verksamma vid laboratorier eller institutioner belägna utanför medlemsstaterna och de associerade staterna.

Utmärkelser för forskning på hög nivå

Kandidater till ”Descartes-priset” skall vara forskare som har uppnått utomordentliga vetenskapliga eller tekniska resultat inom europeisk samarbetsforskning.

Kandidater till priset för studerande vid institutioner för högre utbildning och deltagare i tävlingen för unga forskare inom EU skall vara juridiska personer som anordnar motsvarande förfaranden på nationell nivå och ungdomar vars projekt har valts ut inom denna ram.

Gemenskapsfinansieringen skall täcka högst 100 % av kostnaderna för utformning och anordnande av lämpliga urvalsförfaranden, inbegripet utdelning av penningpriser eller motsvarande erkännanden till de mest meriterade projekten.

2. KOMPLETTERANDE ÅTGÄRDER

De kompletterande åtgärderna kommer i synnerhet att utgöras av följande:

— Studier till stöd för det särskilda ramprogrammet, även förberedelse av framtida verksamhet, bland annat sådana som rör strategiska problem som uppkommer under programmets löptid.

— Utbyte av information, konferenser, seminarier, workshoppar, runda bords-konferenser, studiepaneler.

— Anlitande av extern expertis, i synnerhet för att övervaka det särskilda programmet i enlighet med artikel 5.1 i femte ramprogrammet, en extern utvärdering av åtgärderna i enlighet med artikel 5.2 i femte ramprogrammet, utvärdering av de indirekta FoTUD-åtgärderna eller övervakning av deras genomförande.

— Verksamhet rörande spridning, information och kommunikation, inbegripet vetenskapliga publikationer och verksamhet för främjande och utnyttjande av resultat samt överföring av teknik.

— Stärkande av Marie Curie-stipendiaternas identitet och prestige, framför allt genom föreningen för Marie Curie-stipendiater.

— Stöd för att sammanföra potentiella deltagare i syfte att utarbeta ett detaljerat arbetsprogram för ett forskningsförslag, särskilt i syfte att stimulera förslag inom nya forsknings- och teknikområden eller förslag som omfattar nya tvärvetenskapliga ansatser eller förslag inom områden som sällan varit föremål för samarbete över nationsgränserna.

— Stöd till åtgärder för att informera och hjälpa aktörer inom forskningen, däribland små och medelstora företag.

3. SAMORDNINGSÅTGÄRDER

Kommissionen skall sträva efter att säkerställa att de olika indirekta FoTUD-åtgärderna inom programmet kompletterar varandra, i synnerhet genom att samla dem kring ett gemensamt mål, och att undvika dubbelarbete; därvid skall de legitima intressena hos dem som lägger fram förslag till indirekta FoTUD-åtgärder respekteras.

Så vitt det är möjligt skall även samordning säkerställas mellan åtgärder inom detta särskilda program och åtgärder.

— inom andra särskilda program för genomförandet av femte ramprogrammet,

— inom de program för forskning och utbildning som skall genomföra rådets beslut 1999/64/Euratom av den 22 december 1998 om femte ramprogrammet för Europeiska atomenergigemenskapens (Euratom) verksamhet inom forsknings- och utbildningsområdet (1998–2002) [1];

— inom andra europeiska ramprogram för forskning, inbegripet Eureka och Cost,

[1] EGT L 26, 1.2.1999, s. 34.

— inom något av gemenskapens övriga forskningsrelaterade instrument, såsom Phare, Tacis, Meda, EIF, strukturfonderna, EIB och programmen inom området för utbildning och ungdomsfrågor.

Samordningen skall omfatta

i) fastställande av gemensamma teman och prioriteringar, vilket i synnerhet skall leda till

   — informationsutbyte,

   — genomförandet av verksamhet som beslutats gemensamt, vilket bland annat innebär gemensamt inledande av något av de förfaranden som avses i artikel 9 i reglerna för deltagande och spridning,

ii) uppdelning av förslagen till indirekta FoTUD-åtgärder mellan de särskilda programmen eller mellan ett särskilt program och ett program för forskning och utbildning.

BILAGA IV

URVALSKRITERIERNA FÖR GENOMFÖRANDET AV RAMPROGRAMMET

Följande specifika urvalskriterier för detta program kompletterar de kriterier som anges i artikel 3:

Stöd till utbildning och rörlighet för forskare

Nätverk för forskningsutbildning

Nätverken skall väljas ut på grundval av det vetenskapliga värdet i det samarbetsprojekt som nätverket är uppbyggt kring samt kvaliteten och innehållet i nätverkets utbildningsprogram. Nätverk som främjar tvärvetenskapligt samarbete och nätverk som omfattar forskarteam med kompletterande funktioner, liksom även nät som har viktiga förbindelser med näringslivet kommer att ges företräde framför nät som i övrigt har samma kvalifikationer, om dessa särdrag är relevanta för nätets utbildningsprogram.

Systemet med Marie Curie-stipendier

Individuella Marie Curie-stipendier

Urvalskriterierna skall omfatta kandidatens forskningserfarenhet och lämplighet, den verkan och nytta som man kan vänta sig av kandidatens utbildning, kvaliteten på värdgruppens forskning, värdinstitutionens förmåga att uppfylla kandidatens särskilda behov av forskningsutbildning samt projektets vetenskapliga och tekniska kvalitet och relevans.

För återvändarbidrag skall urvalskriterierna omfatta de forskningsresultat och den forskningserfarenhet som kandidaten uppnått under den urpsrungliga stipendieperioden samt nyttan för den nya värdinstitutionen.

Marie Curie-gäststipendier inom industrin

Värdinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen. Därefter skall stipendiaterna väljas ut av värdinstitutionerna. Kommissionen skall fastställa de detaljerade kriterier för i synnerhet meriter och lika möjligheter som värdföretagen skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. De utvalda stipendiaterna måste godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

Urvalskriterierna skall omfatta kvaliteten på värdinstitutionens forskning, dess förmåga att erbjuda stipendiaten lämplig utbildning, handledning och forskningsinfrastruktur, arrangemang för samarbete med andra forskningsorganisationer, samt det föreslagna forskningsområdets vetenskapliga och tekniska värde och relevans.

Stipendiaterna skall väljas ut av värdinstitutionen på grundval av deras vetenskapliga kompetens och överensstämmelsen mellan deras forskningserfarenhet och det föreslagna forskningsområdet.

Marie Curie-gäststipendier för utveckling

Värdinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen. Därefter skall stipendiaterna väljas ut av värdinstitutionen. Kommissionen skall fastställa de detaljerade kriterier för i synnerhet kvalifikationer och lika möjligheter som värdinstitutionen skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. De stipendiater som valts ut måste godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

Urvalskriterierna kommer att omfatta relevansen och betydelsen av den professionella kompetens som man söker, hur väl avpassad den nya kompetensen är till den kompetens som värdinstitutionen redan besitter, huruvida värdinstitutionens forskargrupp är av lämplig storlek för att erbjuda stipendiaterna goda arbetsförhållanden, samt den internationella inriktningen på värdinstitutionens forskningsverksamhet.

Stipendiaterna skall väljas ut av värdinstitutionen på grundval av deras vetenskapliga meriter och samstämmigheten mellan deras forskningserfarenhet och värdinstitutionens behov.

Marie Curie-stipendier för erfarna forskare

Ursvalskriterierna skall omfatta kandidatens vetenskapliga kvalifikationer, projektets vetenskapliga och tekniska kvalitet och relevans, samt stipendiets relevans, betydelse och nytta för samtliga berörda parter.

Vistelser vid Marie Curie-utbildningsinstitutioner

Utbildningsinstitutionerna skall väljas ut av kommissionen. Därefter skall de unga forskarna väljas ut av utbildningsinstitutionen. Kommissionen skall fastställa de detaljerade kriterier för i synnerhet kvalifikationer och lika möjligheter som värdinstitutionerna skall tillämpa vid urvalet av stipendiater. De utvalda stipendiaterna måste godkännas av kommissionen innan de erbjuds stipendiatkontrakt.

Urvalskriterierna skall omfatta kvaliteten på utbildningsinstitutionens forskning, dess förmåga att organisera forskningsutbildning, dokumenterad erfarenhet av framgångsrik internationell doktorandutbildning samt huruvida utbildningsinstitutionens storlek är sådan att den kan erbjuda unga forskare lämpliga arbetsförhållanden.

De unga forskarna skall väljas ut av utbildningsinstitutionen på grundval av deras vetenskapliga meriter och utbildningsinstitutionens lämplighet för deras individuella doktorandutbildning.

Förbättrad tillgång till infrastrukturer för forskning

Tillgång över gränserna till viktiga forskningsinfrastrukturer

Ursvalskriterierna för de infrastrukturer som skall erhålla stöd skall vara infrastrukturernas kvalitet, kvaliteten på den forskning som externa användare kan bedriva där, kvaliteten på det vetenskapliga, tekniska och logistiska stöd som erbjuds de externa användarna, graden av interesse som visas av nya användare från andra länder som saknar liknande infrastrukturer, samt gemenskapsstödets kostnadseffektivitet.

Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer

Nätverken för samarbete mellan infrastrukturer skall väljas ut på grundval av deras möjligheter att öka tillgången till forskningsinfrastrukturer av gemenskapsinteresse och de tjänster som dessa tillhandahåller, samt på grundval av deltagarnas förmåga att sörja för en effektiv samordning av nätverkets verksamhet.

FoTUD-projekt som gäller infrastrukturer för forskning

FoTUD-projekten skall väljas ut på grundval av projektets vetenskapliga orginalitet, kvaliteten på forskingsmetoden och verksamhetsplanen, projektets möjligheter att förbättra tillgången till denna typ av infrastruktur i Europa samt den grad av interesse som i allmänhet visas av infrastrukturoperatörer på det berörda området och av användare.

Främjande av vetenskaplig och teknisk kvalitet

Vetenskapskonferenser på hög nivå

Urvalskriterierna för de vetenskapskonferenser som skall erhålla stöd skall vara det interesse det föreslagna ämnet har för ett vidare vetenskapssamfund, det föreslagna konferensprogrammets kvalitet och dess relevans för utbildningen av den yngre generationen av europeiska forskare.

Utmärkelser för forskning på hög nivå

Utmärkelser skall delas ut på grundval av de presenterade projektens vetenskapliga kvalitet och relevans. Deltagarnas ålder och vetenskapliga bakgrund kommer att beaktas på vederbörligt sätt.

Åtgärder för att öka allmänhetens medvetenhet

För att berättiga till gemenskapsstöd måste projekten behandla ett problem av mer omfattande europeiskt interesse och innefatta samarbete av hög kvalitet mellan vetenskapsmän och vetenskapsinformatörer till gagn för Europas medborgare. Företräde kommer att ges åt projekt och initiativ med deltagande av minst tre av varandra oberoende samarbetspartner från minst tre olika medlemsstater eller associerade stater. Andra projekt kan vara stödberättigande om de åtar sig att producera överförbara resultat som kan användas av aktörer som inte deltar i det aktuella projektet.